

---

titel **Is homoseksualiteit te 'genezen'?**
ondertitel

auteur Reinier Sonneveld
achtergrond
bron CVKoers, 08/2003
jaartal 2003
thema

Inleiding of samenvatting inhoud artikel

In het artikel *Is homoseksualiteit te genezen?* wordt de vraag besproken, of een homoseksuele oriëntatie is te 'genezen' of te veranderen. Hulpverleners en psychologen (Eleos, EHAH – nu Different – en Koinonia) met verschillende opvattingen daarover komen aan het woord. Het artikel hoort bij het artikel *Bevrijd van de seksuele obsessie*.

Is homoseksualiteit te 'genezen'?

Reinier Sonneveld

Behalve dat Mike Franklin bevrijd werd van een seksverslaving, veranderde ook zijn homoseksualiteit. Sommigen zal dat hoop geven, anderen juist aanstoot. Het suggereert dat homoseksualiteit te veranderen is, zeker bij een christen. Is homoseksualiteit te 'genezen'? En zo ja, hoe wenselijk is dat?

Met name in charismatische kringen is het nogal eens de reactie op een *coming out*: laten we bidden dat God je homoseksualiteit uitdooft en heteroseksuele gevoelens in je aanwakkert. Er zijn veel verhalen bekend waarbij ook inderdaad homoseksuelen heteroseksuele gevoelens ontwikkelden en soms zelfs een gelukkig huwelijk konden beginnen. Evengoed zijn er verhalen van homoseksuelen die in dit proces volkomen vastliepen en soms zelfs zelfmoord pleegden.

Dit legt een zware druk op het werk van de EHAH, een evangelisch georiënteerde organisatie die therapieën geeft aan homoseksuelen. Woordvoerder Johan van de Sluis is de oprichter en directeur. Begin jaren '70 publiceerde hij het boekje *Ik ben niet meer zo*, waarin hij vertelde over zijn eigen verandering naar heteroseksualiteit. Sindsdien begeleidt hij homoseksuelen. „Tot mijn 28ste heb ik een homoseksuele levensstijl gehad. Toen ontdekte ik dat ik de Bijbel verdraaide. Ik leerde dat mijn homoseksualiteit bij mijn oude natuur hoorde, en ik leerde door geloof te leven. Ik kreeg heteroseksuele gevoelens en trouwde.” Het levensverhaal van Van de Sluis vertoont enkele typische parallellen met dat van Mike Franklin en andere getuigenissen van ex-homoseksuelen: „In mijn jeugd heb ik een sterke vaderfiguur gemist. Mijn eigen mannelijke identiteit kon zich niet goed ontplooiën, want ik kon me niet identificeren. Ik was een gevoelige jongen, maar er werd stoer gedrag van me verlangd. Ik voelde me dus minder waard als man. Later heb ik die leegte willen opvullen door relaties aan te gaan met mannen – iets wat ik miste, wilde ik zo herstellen. Maar dat bleef onbevredigend.”

De rode draad in beide verhalen is dat de afwezigheid van identificatiefiguren leidt tot een 'ontwikkelingsstoornis' of 'scheefgroei'. Een man zoekt als adolescent vervolgens de gemiste bevestiging van de eigen mannelijke identiteit in een relatie met een man. Hier ligt dan ook één van de sleutels tot verandering: „Later kreeg ik rolmodellen die mijn man-zijn bevestigden en daarmee verzwakten ook mijn homoseksuele gevoelens. Vriendschappen zijn dan ook de eerste stap tot verandering. Wees als predikant of gemeentelid hartelijk tegen homo's, durf een arm om hen heen te slaan – juist dan kunnen de homoseksuele gevoelens zwakker worden.”

Frustratie

Binnen kerkelijk Nederland wordt nogal eens gemakkelijk over homoseksualiteit en genezing geoordeeld. Hans Groeneboer is therapeut bij Koinonia, een interkerkelijke hulpverleningsorganisatie, en hij behandelt veel homoseksuelen: „In mijn praktijk zie ik veel diep gefrustreerde mensen. 'God kan je genezen', werd er tegen hen gezegd. Inderdaad, God kan alles genezen. Maar dat doet Hij niet altijd. Je zegt toch ook niet tegen iemand met een hazenlip: God kan jou genezen? Of: Is er soms zonde in jouw familie?”

Een verandering of 'genezing' naar volledige heteroseksualiteit is ook voor EHAH niet het hoofddoel, vertelt Van de Sluis: „Het gaat ons om een aanvaarden van jezelf. Niet het goedpraten van je gevoelens, want niet alleen de daden, maar ook de homoseksuele gevoelens blijven zondig – maar wel begrijpen waarom ze er zijn. We hebben daarin geen stappenplan, maar willen mensen leren leven door geloof, volgens Gods wet. Dat staat voorop, hoewel we tegelijk wel duidelijk streven naar een ontplooiing van je geschapen seksualiteit.”

Hij vermoedt dat mensen die gefrustreerd na de EHAH bij meer reguliere instellingen aankloppen, zelf al met een overspannen verwachting naar de EHAH waren gekomen. Uiteindelijk gaat zo'n 20% na een proces bij de EHAH een heteroseksueel huwelijk aan, 30% merkt een duidelijke vermindering van de homoseksuele gevoelens en de overige 50% doet er niet veel mee of pakt het oude leven weer op: „Soms is het niet mogelijk te veranderen en dat specifieke minderwaardigheidscomplex kwijt te raken.”

De EHAH en vergelijkbare initiatieven willen echter niet uitgaan van dergelijke onmogelijkheden, en ze claimen een grote 'flexibiliteit' in de seksualiteit. Er is een groot vertrouwen in de kracht van de menselijke

wil en in hoe God concreet mensen verandert. Zo klinkt het gebruikelijke 'homoseksuele geaardheid' hen te stug. Homoseksualiteit is volgens hen niet voornamelijk aangeboren en om het relatieve ervan aan te duiden spreekt men liever van homoseksuele gevoelens of 'gerichtheid'.

Model

Bij dit beeld van een relatief flexibele seksualiteit past ook het beschreven verklaringsmodel voor homoseksualiteit: het specifieke minderwaardigheidscomplex van een gat in het man- of vrouw-zijn. Van de Sluis heeft dit patroon in tientallen jaren therapie-ervaring 'heel vaak' gezien en ook in allerlei publicaties rondom genezing komt het steeds terug. Maar dit verklaringsmodel roept ook veel vragen op. Het is te eenzijdig, volgens Groeneboer: „Homoseksuele gevoelens kunnen talloze oorzaken hebben; er wordt te vaak gekeken naar een enkele oorzaak.” Met name de mogelijk onherstelbare kant van de zaak, de aangeboren dimensie, wordt te vaak genegeerd. „Homoseksualiteit kun je soms vergelijken met een lichamelijke 'ziekte' – in die zin dat je ook niet altijd genezen wordt van een lichamelijke ziekte. Mensen met een Down-syndroom oordeel je ook niet zo.”

Piet Wagenaar is seksuoloog bij stichting Eleos, een gereformeerde hulpverleningsinstantie. Hij heeft onderzoek gedaan naar de mogelijkheden van 'verschuivingen in seksuele oriëntatie', zoals hij het noemt. Hij vermoedt dat de EHAH uiteindelijk een selectie van de homoseksuelen behandelt: „Een eenduidige visie op oorzaken van homoseksualiteit is erg kortzichtig. Alsof er één theorie bestaat over homoseksualiteit. Er is een heel breed scala aan ontwikkelingen en je kunt ze niet op één hoop gooien.”

Kritiek is er ook op de sterke link die de EHAH legt tussen psychisch onbalans en homoseksualiteit. Homoseksualiteit zou vooral een signaal zijn dat er iets is scheefgegroeid en de gang naar heteroseksualiteit heet „ontplooiing”. 'Genezen' is een belastende term geworden en Van de Sluis wil deze niet gebruiken, maar hij gebruikt wel aanduidingen als 'stoornis', 'scheefgroei' en 'je zou het ook een neurose kunnen noemen'. Wagenaar kan weinig met zo'n sterke link: „Er zijn genoeg psychisch gezonde homo's en homoseksuele relaties, hoewel wel uit onderzoek blijkt dat er onder homo's in verhouding meer psychische moeite zijn dan bij hetero's. Het gaat hier vaak om klachten als angsten, depressiviteit en overmatig drankgebruik - want hoe gezond je ook opgroeit, het is toch een heel proces om tot een zelfdefinitie als homoseksueel te komen.”

Traject

De dominante toepassing van het 'psychologische' verklaringsmodel lijkt wetenschappelijk onhoudbaar – hoe liefdevol men deze visie ook uitdraagt en hoe effectief de resultaten soms ook zijn. Want dat de EHAH veel hart en openheid toont, staat buiten kijf. Men staat ver af van een kort-door-de-bocht oordelen. Maar hoe bewust men zich ook is van de gevaren, dit model gaat uit van een flexibele seksualiteit. Voor mensen die het niet lukt hun homoseksuele gevoelens vanuit deze benadering een plaats te geven, kan dit krampachtigheid en diepe teleurstelling betekenen.

Dit hangt samen met een ander verschil in de benaderingen van de EHAH, Koinonia en Eleos – die overigens goede contacten met elkaar onderhouden. Van de Sluis stelt expliciet dat je je eigen homoseksuele gevoelens moet accepteren, maar dat deze wel zonde zijn en je moet streven naar afzwakking – hoewel dat niet het hoofddoel is. Wagenaar spreekt anders: „Mensen komen bij Eleos nooit met een enkelvoudige vraag om verandering van hun seksuele identiteit. Wat ik tegenkom, zijn mensen die met hun homoseksualiteit vastlopen op hun geloof. Uiteindelijk blijkt dat geloof ook weer een van de grootste positieve krachten in hun leven te kunnen worden. Ik weet dat verandering soms kan en daar sta ik als hulpverlener ook wel degelijk open voor – dit wordt overigens ook in de seculiere literatuur erkent. Maar ik ga een zeer individueel traject in met mijn cliënten, ik weiger een eenheidsverhaal te maken.”

De EHAH heeft een relatief vast begeleidingsschema. Het belang hierachter is dat men een bijbelse interpretatie duidelijk wil laten horen en wil voorkomen dat de homoseksualiteit wordt 'gekoesterd'. Eleos en Koinonia wegen echter het gevaar van destructieve schuldgevoelens en krampachtigheid zo zwaar, dat de visie-vooraf op het traject van de cliënt een stuk globaler is. In de woorden van Groeneboer: „Genezing is de balans herstellen. Sommige mensen kunnen of willen niet zo radicaal veranderen, maar willen hun homoseksualiteit een gezonde plaats geven. De Bijbel leert om niet te oordelen, ik stel alleen de vraag: Heb jij er vrede mee?”

Sites

www.ehah.nl

www.eleos.nl

www.koinonia.nl

Dit document is gedownload van <http://www.homoinderkerk.nl>

